

"La llei de fundacions"

Josep Pintó, Miquel Billoch i Lluís Millet en un moment de les jornades. "El pervindre de les fundacions" va ser organitzat per la Coordinadora Catalana de Fundacions.

El dia 26 de juny fou aprovada al Congrés del Diputats la Llei de Fundacions i d'Incentius Fiscals a la Participació Privada en Activitats d'Interès General. Aquesta llei beneficia en alguns aspectes la situació de les fundacions, però no és un canvi substancial.

L' 11 de febrer d'enguany el Palau Macia de Barcelona –seu de la Fundació "La Caixa"– acollia les jornades "El pervindre de les fundacions".

Representants d'un bon nombre de fundacions catalanes debaten, un cop més, la situació actual d'aquestes entitats i n'acostaven la realitat als representants dels partits polítics (peons imprescindibles a l'hora de presentar esmenes, defensar-les i negociar la redacció definitiva de la llei). Dos mesos abans, el desembre del 1993, s'havia aprovat el Projecte de Llei de Fundacions i Incentius Fiscals a la Participació Privada en Activitats d'Interès General. Durant els sis mesos següents el projecte fou sotmès a discussió i clivellat per 437 esmenes. Amb les Jornades la Coordinadora Catalana de Fundacions jugava l'última carta, feia el darrer cop de força, abans de la redacció definitiva de la llei.

Aconseguir una legislació favorable no ha estat fàcil: el 1982 la Generalitat de Catalunya elaborava la Llei de Fundacions catalana. Aquesta llei creava el marc civil que regulava la creació i les característiques (concepte, finalitats, personalitat jurídica, estatuts...) d'aquest tipus d'entitats sense ànim de lucre. Tanmateix, l'estat postposava l'elaboració de llei d'àmbit estatal, que havia de concretar el tractament fiscal de les fundacions i el mecenatge, per la qual cosa aquestes eren regides per la Llei de Beneficència del 1849 i un reglament de l'any 72.

No fou fins al 1991 que el Ministeri d'Economia i Finances i el de Cultura esbossaren l'avantprojecte de llei de mecenatge. En la pugna Solchaga-Solé Tura, va guanyar, i amb escreix, el primer. Es tractava d'un text reticent, d'un fort component fiscal, que traspua el recel que encara despertaven aquestes entitats, que per les seves característiques poden ser una tapadora per a evitar impostos.

Les fundacions van aixecar el crit al cel. Se'n feien creus, que la nova llei, oblidant els models europeus, nasqués obsoleta de concepció i, per comptes d'afavorir aquesta mena d'entitats i donacions, les fiscalitzés més que abans –sense comptar que entrava en conflicte de competències amb la Generalitat.

I la reacció no es feu esperar. Les fundacions organitzaren un acte molt crític al Col·legi d'Advocats. El plec de conclusions foren enviats al govern autonòmic i al govern estatal. Al Principat hi ha actualment, segons la Coordinadora Catalana de Fundacions, 800 entitats

no és un gran avenç"

sense ànim de lucre. Aquesta xifra equival al 75% de les fundacions de tot l'estat espanyol. La Llei de Fundacions i Mecenatge és, doncs, un element important per a aquestes entitats que treballen per la cultura, la investigació, la beneficència, l'educació, l'assistència sanitària... al nostre país. I això CiU ho tenia molt present. Convergència i Unió, grup que havia fet des del 1984 successives proposicions de llei que foren oblidades, presentava el setembre del 92 un text alternatiu al projecte de llei de mecenatge. Posteriorment també ho féu el PP. Ambdues propostes foren rebutjades pel PSOE, partit que tanmateix es comprometia a acostar posicions amb la resta de forces polítiques parlamentàries.

Encetada aquesta darrera legislatura i perduda la majoria socialista, CiU va tornar a pressionar i és llavors quan aconsegueix de marcar les seves línies rectores. L'estructura es plantejava diferentment. El ministre de la Presidència, Alfredo Pérez Rubalcaba, coordinava el text de la llei amb la col·laboració de set ministeris. El dia 26 de juny era aprovada al Congrés dels Diputats per totes les forces polítiques, excepte el PP que es va abstenir. Les reaccions de satisfacció no es van amagar: "Aquesta llei torna a la societat civil el seu protagonisme", va manifestar Miquel Roca. Ara la llei espera la ratificació del Senat.

Però si en l'àmbit polític l'ambient és de satisfacció "per la gran voluntat de consens aconseguida", en el món de les fundacions aquest ambient és contingut i gens triomfalista. En paraules del president de la Coordinadora Catalana de Fundacions, Miquel Billoch: "La Llei de Fundacions i Mecenatge aprovada al Congrés és, en principi, favorable. Tanmateix, el Govern fa una mica de trampa, quan diu que gràcies a aquesta llei la iniciativa privada augmentarà les donacions i el mecenatge, perquè en surt beneficiada. Això no és cert. Actualment ja disposem d'aquests petits beneficis. L'única cosa que ha fet el Govern és refundre en una llei tota un seguit d'altres lleis disperses que regulen els diversos tributs. Perquè no varia el sistema fiscal, només millora en alguns casos. La llei no és un gran avenç, simplement consolida els beneficis que ja tenim i fa petites modificacions en alguns aspectes".

I és que les fundacions han demanat sempre de no pagar impostos, bo i acceptant la supervisió pública de les seves finances i activitats. En aquest sentit, la llei només ha

Elements més importants de la Llei de Fundacions i Mecenatge

	ABANS	ARA
Impost de transmissions patrimonials	exempt	exempt
Impost sobre successions i donacions	exempt	exempt
Impost sobre societats <i>Excepte en els casos:</i> —Beneficis no provinents de donatius —Guany per l'ús del patrimoni —Explotacions econòmiques	exempt 25% 25% 25%	exempt 10% 10% 10%
Impost sobre el valor afegit (IVA)	15%	15%
Impost sobre béns immobles (edifici on es duen a terme les activitats de la fundació)	Tributava	exempt
Deduccions fiscals en la quota de l'IRPF per donacions d'obres d'art	10%	20%
Tant per cent dels beneficis que cal destinar a les finalitats fundacionals	90%	70%

alleugerit alguns percentatges, però no els ha eliminats (vegeu quadre).

Entre els aspectes més nous de la llei es destaca que l'impost de societats que les fundacions han de satisfer pels guanys obtinguts dels béns patrimonials o de les explotacions econòmiques passen de tributar un 25% a un 10%. I, si fins ara les fundacions havien de destinar el 90% dels beneficis a les finalitats per a les quals foren creades, ara només hauran de destinar-hi un 70%, perquè no es descapitalitzin. Pel que fa a donacions, es podran pagar els deutes fiscals amb obres d'art. La donació de peces artístiques, tant de particulars com d'entitats, tindrà una desgravació fiscal del 20% per comptes del 10% que tenia fins ara. Ara, aquest paquet només conté les obres que consten en el Registre General de Béns d'Interès General o en l'Inventari General del Patrimoni Històric Espanyol i en queden excloses les peces d'art contemporani. El grup basc va presentar una esmena per incloure-les-hi, esmena que no ha estat acceptada, però que serà debatuda al ple del Senat. La nova llei inclou les associacions esportives d'utilitat pública, però no admet ni les universitats privades ni les associacions que treballen per la normalització lingüística.

Hi ha previst que aquesta legislació entri en vigor el mes d'octubre. Llavors es començarà a comprovar si es tracta d'una llei llamenera, que incentiva les donacions i activitats sense ànim de lucre o, contràriament, es tracta d'una llei tova, que no arriba a seduir l'anomenada societat civil.

Montserrat Serra